

IRAKURMENA

2. TESTUA

Arantxa Iturbe idazlearen ipuin bat irakurriko duzu.

1. egitekoa

Irakurri testua eta protagonistaren **sentipenak** (1) eta ipuinaren **amaiera** (2) ongien **laburtzen** dituzten paragrafoak aukeratu.

2. egitekoa

Zenbait hitzen **esanahia** aurkitu behar duzu testuan.

PANUELO¹ GORRIA LEPOAN

Buzoian fakturak eta iragarki-orriak besterik aurkitzen ez zituelako, harritu zuen izugarri sobre arroxa hark. **Alde banatara** ondo begiratu ondoren (behin baino gehiagotan gertatu baitzitzaion sorpresaz bat hartu eta bizilagunen batentzat zela konturatzea), izenik ez zeramala ikusi zuen. Ez izenik, ezta helbiderik ere, eta gehixeago harritu zen. Baina aho **bete hortz**, igogailura iritsi baino lehen —ikusmin gehitxo zeukan etxera heldu arte itxaroteko—, sobrea zabaldu eta barrukoa irakurri zuenean, geratu zen.

Bi hitz bakarrik. Letra txukunez, ondo pentsatuta, paperaren erdi-erdian idatziak: "Maite zaitut". Ez firmarik, ez seilurik, ez ezer. Bi hitz haiek, bata bestearen ondoan. Dozena erdi bat aldiz irakurri zituen, eta pentsatu ere bai, zeinen gutxitan entzundakoa zen. Pentsamendu haren hariari jarraituz, norbaitek okerreko buzoian sartutako gutuna izango zela sinetsi, eta oheratu zen.

Akordatu, akordatu zen hartaz hurrengo egunetan, baina hura jaso behar zuenak zeukan zortea eta antzekoak izan zituen burutazioen ardatz nagusi. Bigarrena, buzoi berean —berean— topatu zuen arte.

Kartazal arroxa hura ere. Izenik eta helbiderik gabea eta barrua luzexeagoa: "Egunetik egunera gehiago maite zaitut".

Bigarrena ez zen aski izan. Gizona omen bi aldiz harri berarekin estropezu egiteko gauza den izaki bakarra, dio erdal esaerak, eta izenik gabeko maitalea berriro tronpatuko zelakoan etxeratu zen. Ez zuen, ordea, loak hartu arte ahaztu. "Zergatik ez?" galdetzen zuen bere baitan. "Zergatik ez du norbaitek nitaz maitemindu behar?". Irribarrea **ernatu** zitzaion, zimur hasi berriak areagotuz, baina adore onez jaiki zen argi-txintarekin batera.

¹ Idazleak *zapi* hitzaren ordeaz erabiltzen duen hitza. Era berean, baditu testuan zehar ahozko erabileratik hartutako beste zenbait hitz.

HABE

Bi egun beranduago jaso zuen hirugarrena: *"Ez ukatu. Badakizu nor naizen. Irribarre batekin nahikoa nuke"*. Eta egia bazen? Benetan, norbait, berarekin txundituta baldin bazegoen? Sikiera aztarna txiki bat eman izan balio... Inguruan ezagutzen zituen gizonezko guztiak pasa zituen eta ezin zuen inor imajinatu berari gutun anonimoak bidaltzen. Joakin harakinak aprezioa bazion, oso ondo tratatzen zuen, xerrak erostera joaten zen bakoitzean, baina ez zuen inola ere sobre arroxak erabiltzen ikusten. Don Ramon, zer esanik ez! Hogeita bi urte zeramatzan bere idazkari lanetan eta hainbeste urtetan hitz gozo bakar bat ere bota gabe, orain lelokeria haietan hastera besterik ez zitzaion falta! Ez ahal zen bera izango! Oso seinale txarra zatekeen hura! Burutik pasatzea ere...

Eta nork esan zion, gainera, gizona izan behar zuenik? Eta emakumea bazen? Normalagoa izango zen gainera. Noski, horrexegatik ez zen ausartzen aurrez aurre hitz egitera! Pentsatze hutsak hotzikara sortu zion, eta gaia alde batera utzi eta lo egitea erabaki zuen.

Astebete baino lehen iritsi zen hurrengoa. Eskakizun xelege batekin hau: *"Ezagutu nahi banauzu, atera zaitez pañuelo gorria lepoan duzula"*. Pañuelo gorria! Eta nondik atera behar zuen pañuelo gorri bat? Lan ederra jarri zion oraingoan! Ausartegia iruditu zitzaion burutazioa, baina okasioak merezi zuela eta Rosa Marirengana jo zuen, bizilagun berriarengana:

—Rosa Mari, barkatu atrebentzia... baina ez duzu kasualitatez niretzako moduko pañuelo gorriarik izango? Konpromiso bat daukat bihar eta...

Rosa Mari zoratzen utzi zion berea. Lasai hartzeko eta zer demontre!, oparitu egiten ziola gainera. Nazkatu samarra zegoela pañuelo hartaz eta... beste ezer behar bazuen hinki-hankarik gabe eskatzeko, horretarako zirela lagunak eta!

Gau hartan apenas lorik egin zuen. Hamaika ametsetan murgilduta, pasa zuen gaua, amets gehienak esna eginez. Ez zuen bere burua oso egokia ikusten pañuelo gorria lepoan jarrita ibiltzeko, baina tira, hari esker anonimo egile misterioetsua ezagutu behar bazuen, huraxe jarrita aterako zen.

Eta halaxe egin zuen. Ahalik eta konbinaziorik egokiena aurkitu zion pañueloari, eta airosa-airosa irten zen kalera. Ez zen hain airosa itzuli. Egun osoan inguru guztiak miatu zituen, sekula baino gehiago paseatu zuen lanetik etxerakoan, baina inor ez zitzaion hurbildu, eta erabat goibel bukatu zuen, itxaropenez hasitako eguna.

Irrikaz ireki zuen buzoia biharamunean, gutun arroxak kanpotik sumatu zuenean: *"Zergatik utzi diozu zure pañuelo gorri zoragarria amona horri? Honek betirako ezetz esan nahi al du?"* zioen kartak.

(Lehenago zen berandu, Alberdania, 1995)

© Ezer baino lehen: Elkar

1. Egitekoa:

1. Hiru adierazpen hauetatik (A, B, C) zein da **protagonistaren sentipenak** ongien laburtzen dituen. Idatzi letra beheko laukian.

- A Ipuinaren hasieran, protagonista harrituta badago ere, amaierarako sinetsi egiten du maitalea izan dezakeela. Hala ere, ez du lortu espero zuena.
- B Ipuinaren hasieratik uste du protagonistak gutunak beretzat idatziak direla, eta amaierarako frogatua geratzen da: maitale bat izatea lortzen du.
- C Ipuinaren hasieran, bakarti eta goibel dago protagonista, eta hala segitzen du amaiera arte. Ez du inoiz pentsatzen gutunak beretzat izan daitezkeenik.

Protagonistaren **sentipenak** ongien laburtzen dituen adierazpena da.

2. Ondorengo A, B, C adierazpenetatik zein da ipuinaren **amaierari** dagokiona? Idatzi letra beheko laukian.

- A Rosa Mari da maitale misteriotsuaren gutunak jaso behar zituen pertsona.
- B Protagonistak bere maitale misteriotsuarekin topo egiten du, baina protagonista ez da harengana hurbiltzera ausartzen.
- C Protagonistak, Rosa Mari eta zapi gorriari esker, maitale bat izatea lortzen du azkenean.

Ipuinaren **amaiera** da.

2. Egitekoa:

Zer esan nahi dute testuan ondoren beltzez idatzita dituzun adierazpenek.
Aukeratu ezazu erantzun egokia eta idatzi beheko laukietan, adibidean egiten den bezala.

0. **Ikusmin** gehitxo zeukan... (5. lerroan)

- a. Irrikaz zegoela gutuna irekitzeko.
- b. Minez zegoela gutuna irekitzeko.
- c. Penaz zegoela gutuna irekitzeko.

1. **Alde banatara** ondo begiratu... (2. lerroan)

- a. Buzoiaren bi aldeetara begiratzen duela.
- b. Sobrearen bi aldeetan begiratzen duela.
- c. Inguruan bi aldeetara begiratzen duela.

2. Zergatik geratu zen **aho bete hortz**... (4. lerroan)

- a. Bere buzoian gutun bat jaso zuelako.
- b. Gutunak zioena irakurri zuelako.
- c. Gutunak izenik ez zekarrelako.

3. Irribarrea **ernatu** zitzaion zimur hasi berriak areagotuz... (20. lerroan)

- a. Irribarrea sortu zitzaiola eta zimurrak nabarmendu zitzaizkiola.
- b. Irribarrea ezabatu zitzaiola, zimur gero eta gehiago zuelako.
- c. Irribarrea lausotu zitzaiola, triste jarri zelako.

0-a	1	2	3
-----	---	---	---